

Ocena pozyskiwania funduszy pomocowych Unii Europejskiej w województwie podkarpackim

WPROWADZENIE

Polityka spójności (regionalna) Unii Europejskiej ma na celu zmniejszanie dysproporcji rozwojowych oraz wyrównywanie poziomu życia w poszczególnych jej regionach. Instrumentami tej polityki są Fundusze Strukturalne i Fundusz Spójności.

1 maja 2004 roku Polska stała się członkiem Unii Europejskiej i od tego momentu polskie regiony otrzymały ogromną szansę modernizacji gospodarki oraz rozwoju kapitału ludzkiego.

Środki te mogą przyczynić się do przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego gmin, poprawy standardu świadczenia usług publicznych oraz stanu środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, a w konsekwencji do podwyższenia poziomu życia mieszkańców i stworzenia lepszych warunków do prowadzenia tam działalności gospodarczej [Grzebyk, 2009, s. 59].

Celem artykułu jest próba oceny pozyskiwania funduszy pomocowych Unii Europejskiej w województwie podkarpackim, w perspektywie finansowej 2007–2013. Etapy realizacji celu obejmują:

- omówienie ogólnych założeń polityki spójności UE na lata 2007–2013 oraz jej instrumentów finansowych,
- ocenę realizacji polityki spójności w województwach w Polsce w perspektywie finansowej 2007–2013,
- ocenę pozyskiwania środków pomocowych UE w województwie podkarpackim w badanym okresie.

OGÓLNE ZAŁOŻENIA POLITYKI REGIONALNEJ UNII EUROPEJSKIEJ NA LATA 2007–2013

Okres 2007–2013 przyniósł zmiany w polityce regionalnej, której głównym celem stała się spójność poszerzonej Wspólnoty. Polityka spójności w tej perspektywie finansowej realizowana jest dzięki dwóm Funduszom Strukturalnym,

tj. Europejskiemu Funduszowi Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiemu Funduszowi Społecznemu (EFS) oraz Funduszowi Spójności (FS).

Oprócz funduszy istnieją inicjatywy wspólnotowe, tj.:

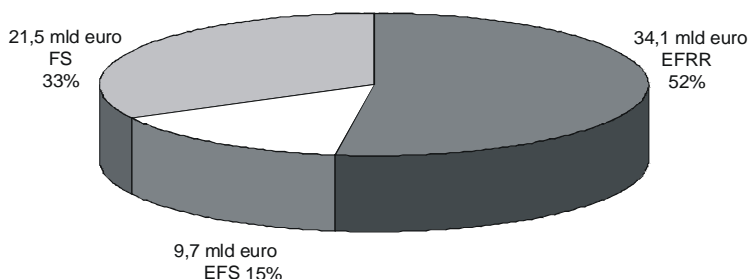
- JASPERS – jest to wsparcie udzielone potencjalnym beneficjentom projektów indywidualnych o charakterze infrastrukturalnym, które zostały zgłoszone przez instytucję zarządzającą programem operacyjnym. Do wsparcia kwalifikują się projekty duże, czyli takie, których całkowita szacunkowa wartość wynosi co najmniej 25 mln euro w sektorze środowiska oraz 50 mln w pozostałych sektorach,
- JESSICA – celem tej inicjatywy jest wspieranie inwestycji służących zapewnieniu zrównoważonego rozwoju w miastach,
- JEREMIE – jej celem jest poprawa wykorzystania oraz zwiększenie efektywności środków przeznaczonych na wsparcie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w ramach funduszy strukturalnych [*Fundusze europejskie...*, (http); Filip, Grzebyk, Kaliszczak, 2010, s. 69–73].

Na lata 2007–2013 UE zdefiniowała nowe priorytety w polityce regionalnej, a ogólną sumę środków na politykę spójności w tym okresie wynoszącą 308,041 mld euro podzielono na trzy cele następująco [Bajko, Józwick, 2007, s. 24–28; Kudełko, Prusek, Zieliński, 2011, s. 98–99]:

1. Konwergencja – cel ten jest ukierunkowany na przyspieszenie konwergencji najslabiej rozwiniętych państw członkowskich i regionów. Zadania te realizowane są za pomocą EFRR, EFS oraz FS, na które przewidziano 251,163 mld euro, czyli 81,54% wszystkich wydatków w ramach funduszy strukturalnych,
2. Konkurencyjność regionalna i zatrudnienie – cel ten jest ukierunkowany na zwiększenie konkurencyjności i atrakcyjności regionów oraz zatrudnienia. Zadania te realizowane są z EFRR i EFS, na które przewidziano 49,127 mld euro, czyli 15,95% środków na cele polityki spójności,
3. Europejska Współpraca Terytorialna – umacnianie współpracy na poziomie transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym. Działania finansowane są z EFRR, a środki na ten cel wynoszą 4,450 mld euro, czyli 2,52% wszystkich funduszy na politykę spójności.

POLITYKA SPÓJNOŚCI W POLSCE I JEJ REALIZACJA W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2007–2013

Dla Polski na lata 2007–2013 na politykę spójności przewidziano z budżetu UE 67,3 mld euro (razem z rezerwą), a po uzupełnieniu o środki krajowe (11,86 mld euro – krajowe środki publiczne, około 6,4 mld euro – prywatne) wartość ta wzrasta do 85,56 mld euro. Podział środków między poszczególne fundusze przedstawia rysunek 1.

Rysunek 1. Podział środków przeznaczonych na osiągnięcie celów wspólnotowej polityki strukturalnej w Polsce w latach 2007–2013

Źródło: [Musiałkowska, 2009, s. 243].

Polską strategię wydatkowania funduszy europejskich w latach 2007–2013 określa Narodowa Strategia Spójności (NSS) (oficjalna nazwa dokumentu to Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013). Jest ona wdrażana za pomocą sześciu programów sektorowych oraz szesnastu regionalnych programów operacyjnych (tabela 1).

Tabela 1. Podział środków UE pomiędzy poszczególne programy operacyjne na lata 2007–2013

Program*	Wartość w mld euro	% całości środków
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ) – współfinansowany z EFRR i FS	27,9	42
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG) – współfinansowany z EFRR	8,3	12
Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) – współfinansowany z EFS	9,7	14
Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW) – finansowany z EFRR	2,3	3
Program Operacyjny Pomoc Techniczna (PO PT) – finansowany z EFRR	0,5	1
16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) – finansowane z EFRR	16,6	25
Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (PO EWT) – finansowane z EFRR	0,7	1

* Pozostałe środki finansowe w ramach obu funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności tworzą krajową rezerwę wykonania (2% wartości alokacji, czyli 1,3 mld euro).

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Polska..., 2009, s. 8].

Planowane środki finansowe na lata 2007–2013 na realizację Programów Operacyjnych NSS w przekroju województw Polski prezentuje tabela 2. Naj-

więcej środków przewidziano dla województw mazowieckiego (15 206,5 mln euro, 17,07% ogółu), śląskiego (8182,1 mln euro, 9,18%) oraz małopolskiego (odpowiednio 6306,0 mln euro, 7,08% ogółu). Najmniej zaś otrzymają województwa: opolskie (1754,8 mln euro, 1,97% ogółu) i lubuskie (2205,1 mln euro, 2,48% ogółu). W przeliczeniu na 1 mieszkańca w czołówce beneficjentów pomocy unijnej znalazły się województwa: warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie, podlaskie. Natomiast stosunkowo najmniejsze transfery w przeliczeniu na mieszkańca trafiają do województw: opolskiego, wielkopolskiego i śląskiego. Ciekawych informacji dostarcza także analiza struktury planowanych środków finansowych UE według programów operacyjnych dla poszczególnych województw. Okazuje się dla większości województw najwięcej środków będzie pochodziło z PO IiŚ, RPO oraz PO KL.

Tabela 2. Planowane środki finansowe UE na lata 2007–2013 na realizację Programów Operacyjnych NSS

Lp.	Województwo	Ogółem		Ogółem na mieszk. w euro	Udział poszczególnych programów operacyjnych (w %)					
		(w mln euro)	%		PO IiŚ	PO IG	PO KL	PO RPW	PO EWT	16 RPO
1	Dolnośląskie	5708,7	6,41	1980,6	42,81	14,94	12,9	0	2,0	27,35
2	Kujawsko-pomorskie	4845,3	5,44	2344,8	53,15	8,22	12,47	0,0	0,51	25,65
3	Lubelskie	5426,8	6,09	2497,6	38,62	5,41	13,77	11,03	1,02	30,16
4	Lubuskie	2205,1	2,48	2186,5	46,00	9,16	13,83	0	4,05	26,96
5	Łódzkie	4735,0	5,32	1845,1	44,83	12,16	15,73	0	0,20	27,08
6	Małopolskie	6306,0	7,08	1927,7	44,27	12,71	13,91	0	0,80	28,32
7	Mazowieckie	15206,5	17,07	2940,3	53,10	16,45	10,20	0	0,31	19,94
8	Opolskie	1754,8	1,97	1684,2	29,01	10,19	16,23	0	2,39	42,19
9	Podkarpackie	6106,7	6,85	2911,3	49,51	6,31	10,44	9,39	1,52	22,82
10	Podlaskie	3917,5	4,40	3275,2	49,81	5,63	9,90	11,62	1,97	21,07
11	Pomorskie	5074,5	5,70	2302,8	51,11	9,29	12,80	0	0,88	25,93
12	Śląskie	8182,1	9,18	1752,4	43,75	12,75	13,56	0	1,11	28,83
13	Świętokrzyskie	4349,5	4,88	3398,6	51,65	5,12	10,69	10,15	0,11	22,28
14	Warmińsko-mazurskie	5059,0	5,68	3545,5	44,76	4,08	9,70	10,40	0,57	30,47
15	Wielkopolskie	5930,3	6,54	1725,7	41,64	11,83	15,32	0	0,21	30,99
16	Zachodniopomorskie	4378,4	4,91	2586,5	51,67	7,75	10,91	0	1,75	27,93

Źródło: [Bąk, Piotrowska, Chmielewski, 2008, s. 55].

Od początku uruchomienia programów realizowanych w ramach NSRO 2007–2013 do końca marca 2011 roku podpisano w Polsce z beneficjentami 53,6 tys. umów o łącznej wartości projektów wynoszącej 263,7 mld zł. Najwięcej umów o dofinansowanie podpisano w województwie śląskim (5683), drugie miejsce pod tym względem zajęło województwo mazowieckie (5391), trzecie zaś wielkopolskie (4695). Ostatnie lokaty zajęły natomiast województwa: lubu-

skie (1764), podlaskie (1986) oraz opolskie (1993). Z kolei w rankingu województw pod względem wartości realizowanych projektów najlepsze miejsca uzyskały województwa: mazowieckie (42,6 mld zł), śląskie (27,4) oraz małopolskie (24,1). Końcówkę rankingu zaś zamykały województwa: opolskie (6,5 mld zł), lubuskie (6,6 mld zł) oraz podlaskie (7,3 mld zł) (tabela 3).

Najwięcej umów o dofinansowanie środkami europejskimi podpisano w polskich województwach w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) oraz Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO). Liderami pod względem ilości podpisanych umów z PO KL są województwa: mazowieckie (2972 umowy), śląskie (2360) i łódzkie (2070). Najmniej zaś umów z tego programu podpisano w lubuskim (820), opolskim (897) oraz zachodniopomorskim (996) (rysunek 2).

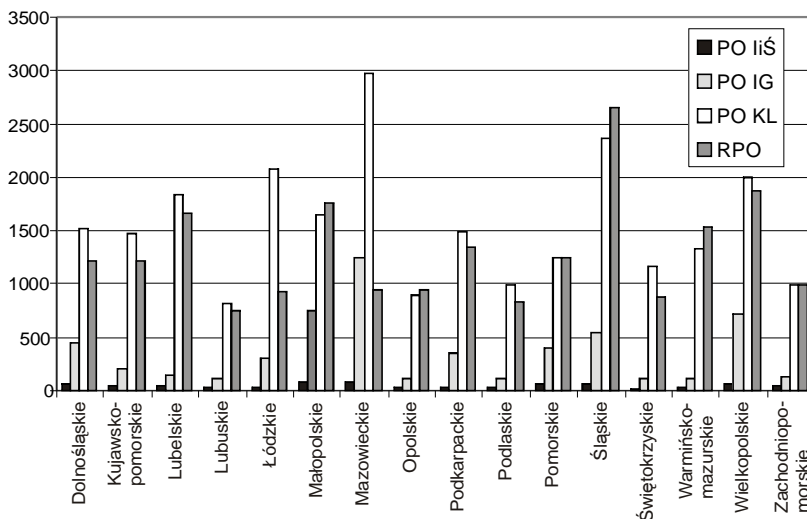
Tabela 3. Liczba podpisanych umów o dofinansowanie dla województw Polski w perspektywie finansowej 2007–2013 (dane na koniec marca 2011 r.)

Lp.	Województwo	Liczba podpisanych umów o dofinansowanie	Wartość projektów w mld zł	Wartość wsparcia UE na 1 mieszkańca w zł
1	Dolnośląskie	3268	17,7	3214.7
2	Kujawsko-pomorskie	2948	11,7	3055.4
3	Lubelskie	3744	11,2	3145.4
4	Lubuskie	1764	6,6	3563.7
5	Łódzkie	3362	14,2	3126.5
6	Małopolskie	4303	24,1	4325.6
7	Mazowieckie	5391	42,6	4796.1
8	Opolskie	1993	6,5	3145.3
9	Podkarpackie	3268	17,7	4879.1
10	Podlaskie	1986	7,3	3546.0
11	Pomorskie	3002	13,7	3606.3
12	Śląskie	5683	27,4	3576.9
13	Świętokrzyskie	2206	8,4	3902.9
14	Warmińsko-mazurskie	3020	11,6	5071.2
15	Wielkopolskie	4695	17,7	2994.5
16	Zachodniopomorskie	2217	10,4	3510.9
17	Ogółem	53561	263,7	4036.6

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [www.mapadotacji.gov.pl].

Natomiast czołówkę rankingu pod względem liczby podpisanych umów o dofinansowanie w ramach RPO tworzą województwa: śląskie (2658 umów), wielkopolskie (1876) oraz małopolskie (1759). Ranking zamykają województwa: lubuskie (744 umowy), podlaskie (824) oraz świętokrzyskie (879). Pomimo wszelkich trudności i barier związanych z biurokracją badany okres funkcjono-

wania w strukturach Unii Europejskiej pod kątem możliwości pozyskania bezwrotnego dofinansowania ocenić należy pozytywnie. Strumień funduszy unijnych zasilił kilka tysięcy podmiotów i przyczynił się do realizacji działań prorozwojowych w wielu regionach [Filip, 2011, s.117].

Rysunek 2. Liczba podpisanych umów o dofinansowanie w województwach Polski według wybranych programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007–2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [www.mapadotacji.gov.pl; *Wykorzystanie środków...*, 2011].

POZIOM REALIZACJI PROGRAMÓW OPERACYJNYCH NSSO 2007–2013 W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM

W ramach perspektywy finansowej 2007–2013 do końca marca 2011 roku w województwie podkarpackim podpisano łącznie 3268 umów o dofinansowanie środkami z UE, co dało badanemu województwu 8. pozycję w kraju. Wartość dotacji UE wyniosła 17,7 mld zł, co uplasowało województwo podkarpackie na 5. miejscu w Polsce. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wkład UE wyniósł 4879,1 zł (2. miejsce w kraju). Środki na realizację projektów pochodzą głównie z EFRR, EFS oraz FS. Wśród realizowanych w województwie podkarpackim projektów istotną rolę odgrywają te, które sprzyjają rozwojowi zasobów ludzkich (1492 podpisane umowy w ramach PO KL) oraz rozwojowi województwa podkarpackiego (1341 umów w ramach RPO), a także wspieraniu szeroko rozumianej innowacyjności w regionie (344 umowy w ramach PO IG). Podkreślenia wymaga także fakt realizacji projektów dotyczących ochrony i poprawy stanu środowiska na łączną wartość 6,9 mld zł (tabela 4).

Tabela 4. Stan wdrażania programów operacyjnych w ramach NSRO 2007–2013 w województwie podkarpackim (dane na koniec marca 2011 r.)

Województwo	Liczba podpisanych umów o dofinansowanie	Lokata na tle kraju	Wartość projektów w mld zł	Lokata na tle kraju	Wkład UE na 1 osobę w zł	Lokata na tle kraju
Wszystkie fundusze	3268	8	17,7	5	4879,1	2
EFRR (ogółem)	1762	6	9,9	6	2705,2	4
w tym:						
PO IiŚ	39	11	0,5		175,9	10
PO IG	344	7	1,9	11	367,7	6
PO RPW*	18	2	1,9	2	559,4	5
RPO	1341	6	3,3	5	1570,2	3
EFS w tym						
PO KL	1492	8	1,3	7	515,4	4
FS, w tym						
PO IiŚ	14	11	6,4	3	1658,5	4

*PO RPW obejmuje pięć województw Polski Wschodniej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [www.mapadotacji.gov.pl; *Wykorzystanie środków...*, 2011].

Wybrane największe projekty realizowane w województwie podkarpackim prezentuje tabela 5. Obejmują one przede wszystkim działania związane z modernizacją infrastruktury technicznej.

Tabela 5. Wybrane projekty realizowane w województwie podkarpackim (dane na koniec marca 2011 r.)

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa funduszu i programu operacyjnego	Całkowita wartość projektu w mln zł	Wartość wkładu UE w mln zł
1	2	3	4	5
1	Budowa autostrady A-4 Tarnów – Rzeszów, odc. w. Krzyż – w. Rzeszów Wschód wraz z odc. drogi ekspresowej S-19 w. Rzeszów Zachód – w. Świlcza	FS, PO IiŚ	2 646,4	1 634,6
2	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III	FS, PO IiŚ	2 336,0	1 090,5
3	Przebudowa drogi krajowej nr 4 na odcinku Machowa – Łańcut KM 527+456,00 – 613+767,30	FS, PO IiŚ	583,3	476,8
4	Budowa drogi ekspresowej S-19, odcinek Stobierna – Rzeszów	EFRR PO IiŚ	294,7	215,3
1	2	3	4	5
5	Budowa wschodniej drogi obwodowej	EFRR PO RPW	244,9	187,2

	miasta Przemyśla łączącej drogę krajową nr 77 z drogą krajową nr 28			
6	Budowa obwodnicy Jarosławia w ciągu drogi krajowej nr 4 Jędrzychowice – Korczowa	EFRR PO RPW	431,6	177,9
7	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło w ramach RPO WP na lata 2007–2013	EFRR RPO WP	188,7	116,4
8	Uniwersyteckie Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej	EFRR RPO WP	135,8	114,9
9	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Sanok	FS PO IiŚ	174,5	89,0
10	PSeAP – Podkarpacki System e-Administracji Publicznej	EFRR RPO WP	103,9	87,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [www.mapadotacji.gov.pl].

Ważną rolę w województwie podkarpackim, oprócz dużych projektów infrastrukturalnych, pełnią te mniejsze realizowane w poszczególnych gminach.

Ciekawych informacji o działalności samorządów w Polsce, w tym województwa podkarpackiego w zakresie osiągnięć w pozyskiwaniu środków unijnych na realizację projektów dostarcza „Ranking Europejska Gmina – Europejskie Miasto 2010” (<http://www.gazetaprawna.pl>). Podstawą do oceny aktywności gmin jest wartość przyznanej pomocy z UE, liczba realizowanych projektów oraz liczba mieszkańców według GUS. Dane pochodzą z dokumentacji Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Polskiej Agencji Rozwoju przedsiębiorczości oraz Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa i obejmują umowy podpisane do połowy kwietnia 2010 r. (bez programów przedakcesyjnych).

W tabeli 6 zaprezentowano dziesięć najlepszych, a w tabeli 7 dziesięć najsłabszych pod względem aktywności w pozyskiwaniu środków unijnych jednostek samorządu terytorialnego (JST) województwa podkarpackiego wraz z uzyskaną łączną sumą punktów¹.

¹ Miara „Suma punktów” jest sumą trzech wskaźników:

1. wartości WK (wartość wsparcia unijnego – wartość programów o skali powiatowej dzielona była przez liczbę jednostek samorządu, które mogą uczestniczyć w ich realizacji) w relacji do liczby mieszkańców (pokazuje ile pomocy unijnej przypada na 1 mieszkańca),
2. wartości WK w relacji do liczby projektów (pokazuje jak duża jest przeciętna wielkość projektu realizowanego na danym obszarze),
3. liczby projektów w stosunku do liczby mieszkańców (pokazuje aktywność samorządów w pozyskiwaniu środków unijnych).

Wskaźnikom tym nadano wagi; odpowiednio 35, 60 i 5%.

Tabela 6. Dziesięć najlepszych JST województwa podkarpackiego w pozyskiwaniu środków unijnych

Gmina/miasto	typ JST	Powiat	Suma punktów
Głogów Małopolski	gm.mw.	rzeszowski	3152,53
Rzeszów	M	m. Rzeszów	2845,48
Wadowice Górne	gm.w.	mielecki	1756,13
Krosno	M	m. Krosno	1480,94
Iwierzycze	gm.w.	ropczycko-sędziszowski	1364,31
Krasne	gm.w.	rzeszowski	1330,09
Mielec	gm.m.	mielecki	1312,66
Cisna	gm.w.	leski	1217,25
Kuryłówka	gm.w.	leżajski	1213,65
Nowa Sarzyna	gm.mw.	leżajski	1197,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [<http://www.gazetaprawna.pl>].

Najlepszą spośród podkarpackich JST okazała się gmina miejsko-wiejska powiatu rzeszowskiego – Głogów Małopolski, uzyskując 3152,53 punktów. Drugie miejsce zajęło miasto Rzeszów otrzymując około 307,05 punktów mniej od najlepszej gminy w rankingu. Trzecie miejsce przypadło gminie wiejskiej Wadowice Górne. Podkreślenia wymaga fakt, że w pierwszej dziesiątce najlepszych JST połowę stanowią gminy wiejskie skutecznie konkurujące w pozyskiwaniu środków UE nawet z dużymi miastami.

Tabela 7. Dziesięć najslabszych JST województwa podkarpackiego w pozyskiwaniu środków unijnych

Gmina/miasto	typ JST	Powiat	Suma punktów
Krzywca	gm.w.	przemyski	218,83
Jarosław	gm.m.	jarosławski	202,42
Dębowiec	gm.w.	jasielski	199,67
Dubiecko	gm.w.	przemyski	176,15
Brzyska	gm.w.	jasielski	171,72
Brzostek	gm.w.	dębicki	167,58
Chorkówka	gm.w.	krośnieński	162,32
Wojaszówka	gm.w.	krośnieński	157,95
Rakszawa	gm.w.	łańcucki	156,57
Tarnowiec	gm.w.	jasielski	153,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [<http://www.gazetaprawna.pl>].

Gminy wiejskie: Tarnowiec, Rakszawa, Wojaszówka wykazały się niezwykle małą aktywnością w pozyskiwaniu środków UE. W sporządzonym rankingu uzyskały one prawie 20 razy mniejszą sumę punktów w porównaniu z najlepszą gminą. Należy także zauważyć, że w ostatniej dziesiątce rankingu uplasowały

się w przeważającej większości gminy wiejskie powiatów przemyskiego, krośnieńskiego oraz jasielskiego.

PODSUMOWANIE

Jedną z ważniejszych polityk Unii Europejskiej jest polityka spójności, która ma na celu zmniejszenie dysproporcji rozwojowych oraz wyrównywanie poziomu życia w poszczególnych jej regionach. W okresie 2007–2013 jej priorytetami stała się konwergencja, konkurencyjność regionalna i zatrudnienie oraz umacnianie współpracy na poziomie transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym.

Na politykę spójności w latach 2007–2013 przewidziano dla Polski z budżetu UE 67,3 mld euro, a polską strategię wydatkowania funduszy europejskich określa Narodowa Strategia Spójności.

Do końca marca 2011 roku podpisano w Polsce z beneficjentami 53,6 tys. umów, najwięcej w województwach: śląskim, mazowieckim oraz wielkopolskim, najmniej zaś w lubuskim, podlaskim oraz opolskim.

W województwie podkarpackim, do końca marca 2011 roku podpisano łącznie 3268 umów o dofinansowanie środkami z UE, a wartość dotacji UE wyniosła 17,7 mld zł. Wśród realizowanych w województwie podkarpackim projektów istotną rolę odgrywają te, które sprzyjają rozwojowi zasobów ludzkich, wspieraniu szeroko rozumianej innowacyjności w regionie, a także ochronie i poprawie stanu środowiska. Aktywność poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim jest zróżnicowana. W pozyskiwaniu środków unijnych najlepszymi spośród podkarpackich JST okazały się: gmina miejsko-wiejska – Głogów Małopolski, miasto Rzeszów oraz gmina wiejska Wadowice Górne. W pierwszej dziesiątce najlepszych JST połowę stanowią gminy wiejskie, które mogą być dobrym przykładem dla tych gmin, które wykazują się niską aktywnością w pozyskiwaniu środków pomocowych z UE.

LITERATURA

- Bajko Z., Józwiak B., 2007, *Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności w Polsce na lata 2007–2013*, Wyd. KUL, Lublin.
- Bak A., Piotrowska M., Chmielewski R., 2008, *Bilans otwarcia programów operacyjnych realizowanych w latach 2007–2013. Perspektywa regionalna*, „Przegląd Regionalny” nr 1, MRR, Warszawa.
- Filip P., 2011, *Finansowanie MŚP w Polsce ze środków finansowych UE jako czynnik ograniczający bariery kapitałowe*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, nr 168, *Ekonomia*, t. 1, Wrocław.

- Filip P., Grzebyk M., Kaliszczak L., 2010, *Development of the small and medium enterprises in Poland in comparison with European Union member states*, wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Seria: Monografie i Opracowania nr 10, Rzeszów.
- Grabowski T., 2008, *Unia Europejska – mechanizmy integracji gospodarczej*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń.
- Grzebyk M., 2009, *Działalność inwestycyjna miasta Rzeszów w latach 2004–2006*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, nr 39, t. 2, Wrocław
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/> (stan na dzień 11.07.2011).
<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/> (stan na dzień 07.07.2011).
<http://www.gazetaprawna.pl/> (stan na dzień 10.07.2011).
<http://www.mapadotacji.gov.pl/> (stan na dzień 11.07.2011).
- Ładysz J., 2008, *Polityka strukturalna Polski i Unii Europejskiej*, PWE, Warszawa.
- Kudelko J., Prusek A., Zieliński K., 2011, *Europejska polityka spójności oraz jej efekty w Polsce*, Wyd. UEK, Kraków.
- Musiałkowska I., 2009, *Wykorzystanie funduszy strukturalnych w Polsce po 2004 roku [w:] Polska pięć lat w Unii Europejskiej*, red. S. Konopacki, Wyd. Ibidem, Łódź.
- Narodowy Plan Rozwoju 2004–2006*, 2009, MRR, Warszawa.
- Polska i jej fundusze*, 2009, MRR, Warszawa.
- Pietrzyk I., 2002, *Polityka regionalna Unii Europejskiej i regiony w państwach członkowskich*, PWN, Warszawa.
- Wykorzystanie środków UE w ramach Strategii wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004–2006 oraz NSRO 2007–2013, 2011, MRR.

Streszczenie

W pracy przedstawiono ogólne założenia polityki spójności UE na lata 2007–2013 oraz jej instrumenty finansowe. Zaprezentowano dane statystyczne pozwalające ocenić realizację polityki spójności w województwach w Polsce, w tym zwłaszcza w województwie podkarpackim. Wyniki badań pokazują, że środki z Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności UE mają kluczowe znaczenie dla rozwoju infrastruktury transportowej, środowiskowej, zdrowotnej oraz dla działań nakierowanych na rozwój kapitału ludzkiego. Aktywność poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim jest zróżnicowana. Istnieją jednak gminy (nawet wiejskie), które skutecznie pozyskują środki pomocowe UE.

The Realization of EU Cohesion Politics in Podkarpackie Voivodeship

Summary

The paper presents the general assumptions of the EU cohesion policy for the years 2000–2013 and its financial instruments. Statistical data to assess the implementation of cohesion policy in the voivodeships in Poland, especially in the Podkarpackie voivodeship, are presented. The results show that funds from the Structural Funds and Cohesion Fund from the EU are crucial for the development of transport, environment and health infrastructure, and activities for human capital development. The activity of local government divisions in the Podkarpackie voivodeship is varied. However, there are municipalities (even rural), which obtain the EU's funds effectively.